

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра філософії**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету суспільних наук
проф., д.політ.н. Остапець Ю.О.
«02» жовтня 2021р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АНТИЧНА ФІЛОСОФІЯ

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 033 Філософія
Освітня програма: Філософія
Статус дисципліни: обов'язкова
Мова навчання: українська

Ужгород 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Антична філософія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 033 Філософія освітньої програми Філософія.

Розробник: канд. філос. н. Мараєва У. М., доцент кафедри філософії

Робочу програму розглянуто та затверджено на засідання кафедри філософії

Протокол № 11 від 29 червня 2021 р.

Завідувач кафедри доц. к.філос.н. Левкулич В. В.

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук

протокол № 8 від « 01 » липня 2021 р.

Голова науково-методичної комісії канд. пед.н., доц. Попадич О.О.

© Мараєва У.М., 2021 рік

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2021 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 8	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 240	1	2
Кількість модулів – 4	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи – 2	1-2	4
	Лекції:	
	82	28
	Практичні (семінарські):	
	52	-
Вид підсумкового контролю: залік, іспит	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: письмовий підсумковий контроль	Самостійна робота:	
	106	212

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс «**Антична філософія**» є першою ланкою в системі історико-філософської підготовки студентів спеціальності «Філософія». Його важливість і актуальність визначається значущістю в історії світової філософії періоду становлення філософської проблематики, виникнення перших філософських учень, шкіл, течій і напрямів, формування теоретичної форми світогляду, що прийшла на зміну світогляду міфологічному.

Головною метою курсу є виявлення логіки історико-філософського процесу в його найбільш важливій фазі – зародження, становлення й утвердження. Реалізація цієї мети передбачає з'ясування принципової відмінності між тим, чим була філософія стародавнього світу, і тим, як її трактують сьогодні.

Метою курсу є формування філософської культури, мислення, пізнання світу та самого себе, навичок застосування філософської методології; формування розуміння сутності античних вчень та проблем античної філософії; засвоєння основних концепцій, понять та категорій античної філософії.

Завдання навчальної дисципліни є:

- ✓ ознайомити з найважливішими філософськими поняттями і категоріями, які були створені античними філософами;
- ✓ розкрити і дати можливість збагнути історичну сутність способу філософування старогрецьких мислителів;
- ✓ ознайомити з різними філософськими течіями, школами, напрямками античної філософії;
- ✓ дати наукове уявлення про історичне значення античної філософської спадщини у контексті світової і національної філософії.

Курс «Антична філософія» викладається на першому році навчання і виступає однією із найважливіших частин історико-філософського циклу дисциплін. В період античності формуються перші філософські поняття та основні системи західного типу філософствування, вивчення яких дозволить студентам глибоко розуміти джерела та особливості філософських вчень та систем пізніших періодів розвитку філософії (Середньовіччя, Відродження, Нового часу тощо). Зміст курсу поділений на два семестри, в кожному з яких у хронологічному порядку розкривається історія зародження вчень античних філософів (від натурфілософії до пізньоеллінського періоду) та їх вплив на подальший розвиток всієї філософії. Даний курс взаємодіє з великою кількістю гуманітарних та навіть природничих дисциплін, що мають на меті окреслення історичного розвитку відповідних наук. Серед них історія політичних та правових учень, історія науки, всесвітня історія, філософська пропедевтика, філософія Стародавнього Сходу тощо.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні:

ЗК 1 розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства і уміння їх використовувати у професійній діяльності та всебічно аналізувати історичні процеси, події та факти з наукових позицій й їх тлумачення.

Фахові:

ФК 1 розуміння сутності філософії та її роль в історії культури, специфіки взаємин філософії з іншими формами духовного життя людства (релігією, наукою, мистецтвом);

ФК 3 володіння проблематикою основних філософських дисциплін;

ФК 5 знання основних етапів розвитку науки та критеріїв науковості, розуміння ролі науки в розвитку цивілізації, сутності та значущості наукової раціональності;

ФК 6 розуміння основних закономірностей розвитку природи і суспільства та місця людини у світі.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Антична філософія викладається в 1-2-му семестрах 1-го року навчання.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Філософія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Здатність продемонструвати знання та розуміння основного комплексу знань за навчальною програмою. Рівень знань цих основ повинен бути базовим, тобто рівнем, необхідним для роботи в традиційних сферах застосування.	ПРН 1
Володіння навичками логічної побудови наукового тексту, усного мовлення, уміння аргументувати свою наукову, громадянську та професійну позиції.	ПРН 4
Володіння навичками аналізу та інтерпретації гуманітарних (передусім – філософських) текстів.	ПРН 7
Уміння готувати аналітичні та довідково-інформаційні матеріали з суспільствознавчих, гуманітарних і філософських питань.	ПРН8

Аналізувати теоретичний зв'язок та взаємовплив філософських шкіл і традицій.	ПРН 10
Складати порівняльні характеристики різних філософських традицій у відповідності з історичними умовами їх формування.	ПРН 11
Володіти навичками наукового пізнання і логічного мислення.	ПРН 15
Осмислено підходити до аналізу співвідношення філософського світогляду з міфологічним, релігійним та науковим.	ПРН17

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Антична філософія**»

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Знати основні принципи розвитку західної парадигми та її роль в системі філософського знання; демонструвати понятійно-категоріальний апарат та базову професійну термінологію античності; аналізувати культурно-історичні та цивілізаційні впливи на розвиток філософських шкіл античності різних періодів; опанувати основними філософськими ідеями видатних мислителів античності.	ПРН 1
Демонструвати спеціалізовані знання в межах певної теоретико-методологічної та історико-філософської проблематики, сполучати системну обізнаність з відповідною спеціальною літературою; володіти методами опрацювання філософської та наукової літератури українських та зарубіжних фахівців, узагальнення та аналізу матеріалу.	ПРН 4
Демонструвати аналітичні здібності у роботі із першоджерелами, вміти викласти власну позицію з приводу опрацьованого матеріалу; застосовувати творчий підхід до вирішення поставлених завдань,	ПРН 7
Уміти логічно формулювати думку у роботі над аналітичними доповідями, доводити аргументовані висновки з приводу актуальних питань обраних тем досліджень. Вміти працювати з науковою літературою з історії та філософії, аналізувати стан розробленості проблеми, його перспективи; чітко висловити свою думку з приводу сучасних тенденцій розвитку науки у написанні есе, презентації, творчого повідомлення тощо.	ПРН 8
Аналізувати та систематизувати набуті знання в фаховій сфері; розуміти взаємовплив філософських систем та роль античності у подальшому розвитку філософської думки.	ПРН 10
Здійснювати порівняльний аналіз філософських ідей у межах як	ПРН 11

одного етапу розвитку філософії античності, так і в контексті всього історико-культурного періоду; аналізувати причинно-наслідкові зв'язки між філософськими ідеями та соціально-культурними та політичними умовами.	
Проектувати й аналітично обґрунтовувати цілі та напрямки діяльності; застосовувати загальнонаукові методологічні принципи пізнавальної діяльності у філософському дослідженні; орієнтуватися у досягненнях філософії та науки з метою їх узагальнення та систематизації.	ПРН 15
Розуміти основний предмет філософії, його зміну та інтерпретацію у філософії античності; появу, причини і риси філософського світогляду в античності; демонструвати порівняльну відмінність філософського світогляду від міфології та релігії.	ПРН 17

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- залік, екзамен;
- стандартизовані тести;
- реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- курсова робота;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

У процесі викладання навчальної дисципліни «Антична філософія» передбачене застосування як академічних, традиційних, так і проблемно-орієнтованих, інноваційних інтерактивних навчальних технологій. У процесі виконання студентом самостійної роботи перевага надається ініціативному самонавчанню, що дозволяє студенту в межах загальних тем обирати і досліджувати проблемні питання за інтересами.

При викладанні дисципліни «Антична філософія» застосовувалися як традиційні, так і інноваційні та інтерактивні форми занять: проблемна лекція, лекція-конференція, семінар-дискусія, семінар-конференція. Метою таких форм навчання є формування та удосконалення: навиків творчого осмислення інформації, та креативних підходів до її презентації; вміння правильно висловлюватися й аргументувати власну думку; здатності до конструктивного

діалогу; критичного мислення, особистісних характеристик (толерантність, комунікабельність, повага до альтернативної думки) тощо.

Перевірка рівня навчальних досягнень студентів з дисципліни «Антична філософія» здійснюється на основі результатів **поточного, модульного та підсумкового (екзамен) контролів.**

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

За умов кредитної технології навчання контроль успішності студентів поділяється на:

- **поточний контроль**, який здійснюється викладачем безпосередньо в ході вивчення дисципліни на лекціях (фронтальне опитування), практичних заняттях (усний, письмовий, комбінований, тестовий, практичний, презентація).

Оцінюються:

- усні відповіді на семінарських заняттях;
- активність у дискусіях, вміння аргументувати власну позицію;
- виконання практичних завдань;
- контрольні тестування;
- підготовка усних доповідей;
- підготовка презентації та її захист.

Максимальна оцінка поточного контролю становить 60 балів.

- **модульний контроль успішності**, який здійснюється з метою оцінки рівня засвоєння студентом програми навчальної дисципліни (письмове тестування).
- **підсумковий семестровий контроль**: усне опитування, відповіді на запитання.

Форма підсумкового семестрового контролю: залік, екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (Модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	40	100
12	12	12	12	12		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (Модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота			Модульна контрольна робота	Сума
T6	T7	T8	40	100
20	20	20		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (Модуль 3)

Поточне оцінювання та самостійна робота			Модульна контрольна робота	Сума
T9	T10	T11	40	100
20	20	20		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (Модуль 4)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T12	T13	T14	T15	T16	40	100
12	12	12	12	12		

**Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни
I семестр**

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів	Кількість	Максимальна кількість балів
Практичні (семінарські) заняття	5	5	5	5
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	1	10	1	10
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	1	10	1	10
Презентація	1	5	-	-

Реферат	-	-	1	5
Модульна контрольна робота	1	20	1	20
Разом	100			

II семестр

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 3		Модуль 4	
	Кількість	Максимальна кількість балів	Кількість	Максимальна кількість балів
Практичні (семінарські) заняття	5	5	5	5
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні	1	10	1	10
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	1	10	1	10
Презентація	1	5	-	-
Реферат	-	-	1	5
Модульна контрольна робота	1	20	1	20
Разом	100			

Максимальна оцінка з підсумкового (семестрового) контролю становить 100 балів. Бали, отримані студентом, конвертуються в підсумкову оцінку з дисципліни у відповідності до шкали оцінювання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	

60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

«відмінно»	студент міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок
«добре»	студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного
	студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в

«задовільно»	першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю
«незадовільно»	студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6. 1. Зміст навчальної дисципліни

I семестр

Модуль 1. Поняття історії філософії та розвиток передфілософських уявлень

Тема 1. Історія філософії як наука та основні етапи її розвитку. Поняття та предмет історії філософії. Методи історико-філософського аналізу. Специфіка історико-філософського знання та його науковий статус. Головні методологічні засади і принципи історико-філософського дослідження: поняття історико-філософської проблеми; філософський текст як об'єкт наукової інтерпретації; принцип історизму; принцип об'єктивності дослідження. Періодизація історії світової філософії. Західна та Східна моделі філософії.

Тема 2. Становлення філософської думки в Стародавній Греції. Історичні умови формування філософії в Стародавній Греції. Міфологічні та передфілософські уявлення давніх греків як духовне джерело античної філософії. Елементи філософії у творах Гомера. Зародки філософської проблематики у творах Гесіода. Теологічні уявлення Гесіода. Орфізм та його міфічна концепція творення світу. Орфічний міф про Діоніса-Загрея.

Філософські рефлексії орфіків і їх значення для подальшого розвитку філософії. Перші грецькі мудреці та їх роль у становленні духовної культури Стародавньої Греції.

Тема 3. Іонійська філософія. Поняття та історичні умови формування іонійської філософії. Філософські погляди представників мілетської школи. Філософські та наукові погляди Фалеса як засновника мілетської школи. Філософські погляди Анаксимандра. Філософські та наукові погляди Анаксимена. Геракліт Ефеський. Вчення Геракліта про вогонь як першооснову всього сущого. Вогонь – логос. Діалектика Геракліта. Вчення про протилежності. Вчення Геракліта про душу і людину. Проблема свідомості та пізнання в філософії Геракліта. Етико – соціальні погляди Геракліта.

Тема 4. Італійська філософія. Піфагор і Піфагорійський союз. Історичні умови формування італійської філософії. Загальні риси піфагореїзму. Піфагорійський союз. Періодизація піфагореїзму. Філософські погляди Піфагора.

Ранні піфагорійці (Алкмеон, Калліфон, Парменіск, Перкопс, Бронтін, Петрон). Життя і праці Філолая. Філософські уявлення Філолая. Середні піфагорійці (Еврит, Гікет, Екфант, Феодор, Менестор, Ксуф, Поліклет, Гіпподам). Життя і творчість Архіта. Наукові та філософські погляди Архіта. Пізні піфагорійці.

Тема 5. Італійська філософія. Елейська школа. Елейська школа. Ксенофан та його роль у становленні елейської філософії. Вчення Ксенофана про істинне знання та помилкове. Критика Ксенофаном буденних релігійних уявлень та зародки пантеїзму. Космогонія та космологія Ксенофана. Вчення Парменіда про буття та небуття, світ істинний та неістинний. Проблема пізнання в філософії Парменіда. Вчення Парменіда про істинне та неістинне знання. Проблема чуттєвого та раціонального, емпіричного та теоретичного. Зенон Елейський та його апорії.

Модуль 2. Філософська думка Стародавньої Греції V ст. до н. е.

Тема 6. Натурфілософські погляди Емпедокла та Анаксагора. Історичні умови формування філософської думки в Греції у 5 ст. до н. е. Вчення Емпедокла про першооснови всього сущого. Космогонія та космологія Емпедокла. Вчення про душу та проблеми теорії пізнання. Вчення Анаксагора про гомеомерії. Принцип «все у всьому». Поняття терміну «Нус» як розумної першопричини руху та змін. Космогонія Анаксагора.

Тема 7. Античний атомізм. Історичні умови зародження класичної грецької філософії. Витоки та смисл античного атомізму. Левкіп. Філософія Демокріта. Вчення Демокріта про буття та небуття. Атоми та порожнеча, проблема руху та спокою. Детермінізм. Космогонія та космологія Демокріта. Вчення Демокріта про душу та пізнання. Розумне та темне пізнання. Людина і суспільство в

філософії Демокріта. Вчення про походження людини та суспільства. Поняття людини. Мораль і релігія в філософії Демокріта.

Тема 8. Філософські погляди софістів. Історичні умови становлення філософії у другій половині V ст. до н. е. Риторика та філософія софістів. Старші та молодші софісти. Філософські погляди старших софістів (Протагор, Горгій, Гіппій, Продік, Антифонт). Філософія молодших софістів (Алкідам, Трасімакс, Критій, Каллікл).

II семестр

Модуль 3. Класична грецька філософія

Тема 9. Сократ і сократичні школи. Життя і смерть Сократа. Сократ як людина в «Апології Сократа» Платона. Філософія Сократа. Метод філософування. Етичні та естетичні погляди Сократа. Філософські погляди кініків (Антисфен, Діоген). Філософія кіренаїків (Арістіпп, Феодор). Філософія представників мегарської школи (Евклід, Евбулід, Стільпон).

Тема 10. Філософські погляди Платона. Життя та творчість Платона. Теоретичні та історичні джерела творчості Платона. Теорія ідей Платона. Етичний об'єктивний ідеалізм. Діалектика Платона як метод теоретичного мислення. Космологія Платона. Деміург, ідеї, матерія. Проблема виникнення живого і неживого. Вчення про душу та теорія пізнання Платона. Вчення про ерос та естетика Платона. Етичне вчення Платона. Соціальна утопія.

Тема 11. Філософія Аристотеля. Життя та творчість Аристотеля. Аристотель про предмет філософії та її місце в системі знання. Перша філософія. Критика ідей Платона. Вчення Аристотеля про чотири начала та причини суцього. Субстанції. Вчення Аристотеля про форми та матерію. Категорії. Вчення про Бога як першопричини руху та зміни. Фізика Аристотеля. Класифікація форм руху. Космологія Аристотеля. Природничо – наукові погляди Аристотеля. Психологія Аристотеля та теорія пізнання. Етичні та соціально – політичні погляди Аристотеля. Логіка Аристотеля. Філософські погляди перипатетиків.

Модуль 4. Елліністично-римська філософія

Тема 12. Філософські погляди Епікура та епікуреїзм. Епоха елінізму. Економіка та культура епохи елінізму. Життя та творчість Епікура. Філософія Епікура. Каноніка (логіка) як вчення про критерій істини і правила (канони) пізнання. Фізика Епікура та основні принципи його натурфілософії. Вчення про атоми і порожнечу, простір і час. Проблема необхідності і випадковості. Етика Епікура. Дійсний смисл гедоністичної етики Епікура. Проблема свободи.

Тема 13. Філософія стоїцизму. Основні етапи розвитку стоїцизму. Філософія раннього стоїцизму. Логіка та теорія пізнання стоїків. Відчуття як основа

пізнання. Фізика стоїків. Вчення про два начала. Вчення про Логос. Космогонія та космологія стоїків. Вчення про душу. Теологія. Етика стоїків. Вчення про вище благо як основний принцип етики. Вчення стоїків про місце людини в світі і суспільстві. Римський стоїцизм. Середня Стоя. Панецій і Посідоній. Натурфілософія та етика Сенеки. Епіктет. Марк Аврелій.

Тема 14. Філософія скептицизму. Поняття та історія античного скептицизму. Піррон як засновник грецького скептицизму. Етика Піррона. Аркесілай та його скептицизм. Вчення Карнеада про вірогідність суджень. Критика Карнеадом теології стоїків. Пізній пірронізм. Енесідем та його тропи. Агріппа. Секст Емпірик та його емпіричний метод.

Тема 15. Філософські погляди представників еkleктизму та неопіфагореїзму. Поняття еkleктизму. Вчення глави Четвертої Академії Філона із Ларріси. Антиох із Аскалона та його вчення. Філософські та суспільно-політичні погляди Ціцерона. Неопіфагореїзм Псевдо-Архіта.

Тема 16. Релігійно-філософська думка пізньої античності. Релігійно-філософські погляди Філона Олександрійського. Гностицизм як релігійно-філософська думка. Маніхейство. Олександрійсько-римська школа неоплатоніків. Плотін, Порфирій. Сірійська школа неоплатоніків. Філософія Ямвліха. Афінівська школа неоплатоніків. Прокл.

6.2 Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	Практичні (семінарські)	лабораторні	Індивідуальна робота	Самостійна робота
Модуль 1. Поняття історії філософії та розвиток передфілософських уявлень						
Тема 1. Історія філософії як наука та основні етапи її розвитку	12	4	2			6
Тема 2. Становлення філософської думки в Стародавній Греції	16	6	4			6
Тема 3. Іонійська філософія	12	4	2			6
Тема 4. Італійська філософія.	14	4	4			6

Піфагор і Піфагорійський союз						
Тема 5. Італійська філософія. Елейська школа	14	6	2			6
Разом за модуль 1	68	24	14			30
Модуль 2. Філософська думка Стародавньої Греції V ст. до н. е.						
Тема 6. Натурфілософські погляди Емпедокла та Анаксагора	15	6	4			5
Тема 7. Античний атомізм	17	6	6			5
Тема 8. Філософські погляди софістів	20	8	6			6
Разом за модуль 2	52	20	16			16
Разом за 1 семестр	90	44	30			46

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	Практичні (семінарські)	лабораторні	Індивідуальна робота	Самостійна робота
Модуль 3. Класична грецька філософія						
Тема 9. Сократ і сократичні школи	18	4	4			10
Тема 10. Філософські погляди Платона	18	4	4			10
Тема 11. Філософія Аристотеля	20	6	4			10
Разом за модуль 3	56	14	12			30
Модуль 4. Елліністично-римська філософія						
Тема 12. Філософські погляди Епікура та епікуреїзм	14	6	2			6
Тема 13. Філософія стоїцизму	12	4	2			6
Тема 14. Філософія скептицизму	14	6	2			6
Тема 15. Філософські погляди представників еkleктизму та неопіфагореїзму	12	4	2			6
Тема 16. Релігійно-філософська думка пізньої античності	12	4	2			6

Разом за модуль 4	64	24	10			30
Разом за 2 семестр	150	38	22			60
Всього:	240	82	52			106

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	Практичні (семінарські)	лабораторні	Індивідуальна робота	Самостійна робота
Модуль 1. Поняття історії філософії та розвиток передфілософських уявлень та класичного періоду Стародавньої Греції V ст. до н. е.						
Тема 1. Історія філософії як наука та основні етапи її розвитку	12	2				10
Тема 2. Становлення філософської думки в Стародавній Греції	18	4				14
Тема 3. Іонійська філософія	15	1				14
Тема 4. Італійська філософія. Піфагор і Піфагорійський союз	12	2				10
Тема 5. Італійська філософія. Елейська школа	16	2				14
Тема 6. Натурфілософські погляди Емпедокла та Анаксагора	11	1				10
Тема 7. Античний атомізм	13	1				12
Тема 8. Філософські погляди софістів	11	1				10
Тема 9. Сократ і сократичні школи	15	1				14
Тема 10. Філософські погляди Платона	15	1				14
Тема 11. Філософія Аристотеля	32	2				30
Разом за модуль 1	170	18				152
Модуль 2. Елліністично-римська філософія						
Тема 12. Філософські погляди	14	2				12

Епікура та епікуреїзм					
Тема 13. Філософія стоїцизму	14	2			12
Тема 14. Філософія скептицизму	14	2			12
Тема 15. Філософські погляди представників еkleктизму та неопіфагореїзму	14	2			12
Тема 16. Релігійно–філософська думка пізньої античності	14	2			12
Разом за модуль 2	70	10			60
Всього:	240	28	-		212

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Історія філософії як наука та основні етапи її розвитку	2	-
2	Становлення філософської думки в Стародавній Греції	4	-
3	Іонійська філософія	2	-
4	Італійська філософія. Піфагор і Піфагорійський союз	4	-
5	Італійська філософія. Елейська школа	2	-
6	Натурфілософські погляди Емпедокла та Анаксагора	4	-
7	Античний атомізм	6	-
8	Філософські погляди софістів	6	-
9	Сократ і сократичні школи	4	-
10	Філософські погляди Платона	4	-
11	Філософія Аристотеля	4	-
12	Філософські погляди Епікура та епікуреїзм	2	-
13	Філософія стоїцизму	2	-
14	Філософія скептицизму	2	-
15	Філософські погляди представників еkleктизму та неопіфагореїзму	2	-
16	Релігійно–філософська думка пізньої античності	2	-
	Разом	52	-

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна

1	Історія філософії як наука та основні етапи її розвитку	6	10
2	Становлення філософської думки в Стародавній Греції	6	14
3	Іонійська філософія	6	14
4	Італійська філософія. Піфагор і Піфагорійський союз	6	10
5	Італійська філософія. Елейська школа	6	14
6	Натурфілософські погляди Емпедокла та Анаксагора	5	10
7	Античний атомізм	5	12
8	Філософські погляди софістів	6	10
9	Сократ і сократичні школи	10	14
10	Філософські погляди Платона	10	14
11	Філософія Аристотеля	10	30
12	Філософські погляди Епікура та епікуреїзм	6	12
13	Філософія стоїцизму	6	12
14	Філософія скептицизму	6	12
15	Філософські погляди представників еkleктизму та неопіфагореїзму	6	12
16	Релігійно-філософська думка пізньої античності	6	12
		106	212

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Навчальна дисципліна «Антична філософія» частково передбачає комп'ютерне тестування. Тестування здійснюється в системі Moodle. Тому для успішного оволодіння змістовим обсягом компонент програми використовуються спеціалізовані кабінети, обладнані мультимедійними пристроями та Wi-fi мережею.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Антологія кинізма. - М., 1984.
2. Антологія мирової філософії: В 4-х т. - М., 1969. - Т.1 - Ч.1.
3. Аристотель и античная литература. - М., 1978.
4. Аристотель. Большая этика // Соч.: В 4-х т. - М., 1983. - Т. 4. - С. 295-373.
5. Аристотель. Категории // Соч.: В 4-х т. - М., 1978. - Т. 2. - С. 51-89.
6. Аристотель. Метафизика // Соч.: В 4-х т. - М., 1976. - Т.1. - С. 63-367.
7. Аристотель. О душе // Соч.: В 4-х т. - М., 1976. - Т.1. - С. 369-446.
8. Аристотель. Политика // Соч.: В 4-х т. - М., 1983. - Т. 4. - С. 375-643.
9. Аристотель. Физика // Соч.: В 4-х т. - М., 1981. - Т. 3. - С. 59-377.
10. Аристотель. Поэтика. - К., 1967. - 134 с.
11. Асмус В.Ф. Античная философия. - М., 1976.
12. Асмус В.Ф. Платон: эйдология, эстетика, учение об искусстве // Историко-философские этюды. - М., 1984. - С. 3-44.
13. Басов Р.А. История греческой философии. От Фалеса до Аристотеля. - М., 2002.
14. Брамбо Р. Философы Древней Греции. - М., 2002.
15. Виндельбанд В. История древней философии. - К., 1995.
16. Виндельбанд В. Платон. - К., 1993.
17. Виц Б.В. Демокрит. - М., 1979.
18. Диоген Лаэртский. О жизни, учениях и изречениях знаменитых философов. - М., 1986.
19. Жмудь Л.Я. Наука, философия и религия в раннем пифагореизме. - СПб, 1994.
20. Жмудь Л.Я. Пифагор и его школа. - Л., 1990.
21. Зубов В.П. Аристотель. - М., 1963.
22. Кессиди Ф.Х. Сократ. - М., 1976.
23. Кессиди Ф.Х. Философские и эстетические взгляды Гераклита Эфесского. - М., 1963.
24. Ксенофонт Афинский. Сократические сочинения. - М., Л., 1985.
25. Лосев А.Ф. Критика платонизма у Аристотеля // Миф. Число. Сущность. - М., 1994.
26. Лурье С.Я. Демокрит. Тексты. Перевод. Исследования. - Л., 1979.
27. Надточаев А.С. Философия и наука в эпоху античности. - М., 1990.
28. Платон. Апология Сократа. Критон. Федон. // Платон. Диалоги. - К., 1995.
29. Платон. Протагор // Платон. Диалоги. - К., 1995.
30. Платон. Федон // Платон. Диалоги. - К., 1995.
31. Платон. Гиппий Більший // Платон. Диалоги. - К., 1995.
32. Платон. Критон // Платон. Диалоги. - К., 1995.

- 33.Платон. Менон // Соч.: В 3-х т. - М., 1970. - Т. 2. - С. 367-411.
- 34.Платон. Парменид // Соч.: В 3-х т. - М., 1970. - Т. 2. - С. 412-477.
- 35.Платон. Пир // Соч.: В 3-х т. - М., 1970. - Т. 2. - С. 95-155.
- 36.Платон. Софист // Соч.: В 3-х т. - М., 1970. - Т. 2. - С. 319-400.
- 37.Платон. Теэтет // Соч.: В 3-х т. - М., 1970. - Т. 2. - С. 233-317.
- 38.Платон. Тимей // Соч.: В 3-х т. - М., 1970. - Т. 2. - С. 455-541.
- 39.Платон. Федр // Платон. Діалоги. — К., 1995. — С. 293-339.
- 40.Платон. Государство // Соч.: В 3-х т. - М., 1971. - Т.3. - Ч.1. - С.89-453.
- 41.Плотин. Сочинения. - СПб., 1995.
- 42.Плутарх. Исида и Осирис. - К., 1996.
- 43.Порфирий. Жизнь Плотина // Диоген Лаэртский. О жизни, учениях и изречениях знаменитых философов. - М., 1986. - С. 427-440.
- 44.Прокл. Первоосновы теологии // Лосев А.Ф. История античной эстетики. Высокая классика. - М., 1974. - С. 458-537.
- 45.Рассел Б. Історія західної філософії. – К., 1995.
- 46.Реале Дж., Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. Том I. Античность. — СПб., 1997. – 336 с.
- 47.Римские стоики: Сенека, Эпиктет, Марк Аврелий. - М., 1995.
- 48.Секст Эмпирик. Три книги Пирроновых положений // Соч.: в 2-х т.- М., 1976. - Т.2. - С. 287-380.
- 49.Семушкин А.В. Эмпедокл. - М., 1985.
- 50.Тихолаз А.Г. Геракліт - К., 1995.
- 51.Тіт Лукрецій Кар. Про природу речей. - К., 1986.
- 52.Филострат Флавий. Жизнь Аполлония Тианского.— М., 1985.
- 53.Фрагменты ранних греческих философов. Ч. 1. - М., 1980.
- 54.Хайдеггер М. Изречение Анаксимандра // Разговор на проселочной дороге. - М., 1991.
- 55.Цицерон. Философские трактаты. - М., 1986.
- 56.Чанышев А.Н. Курс лекций по древней и средневековой философии. - М., 1991.
- 57.Чанышев А.Н. Философия древнего мира. – М., 1999.
- 58.Чанышев А.Н. Эгейская предфилософия. - М., 1970.

Допоміжна література

1. Адо П. Плотин или простота взгляда. - М., 1991.
2. Беседы Эпиктета. М., 1997.
3. Бичко А.К., Бичко І.В. Історія філософії. – К., 2001.
4. Бичко І. В. Свобода і доля: феномен Сенеки // Антропологічні читання. – К., 2000.
5. Богомолов А.С. Античная философия. - М., 1985.
6. Васильева Т.Ф. Афинская школа философии. - М., 1985.

7. Вернан Ж.-П. Происхождение древнегреческой мысли. - М., 1988.
8. Визгин В.П. Генезис и структура квалитативизма Аристотеля. - М., 1982.
9. Віхи в історії античної естетики. – К., 1988.
10. Воронина Л.А. Основные эстетические категории Аристотеля. - М., 1975.
11. Горан В.П. Необходимость и случайность в философии Демокрита. - Новосибирск, 1984.
12. Данелиа С.И. Мировоззрение Ксенофана Колофонского // Очерки из истории античной и Новой философии. - Тбилиси, 1986.
13. Джохадзе Д.В. Диалектика Аристотеля. - М., 1971.
14. Донских О.А., Кочергин А.Н. Античная философия. Мифология в зеркале рефлексии. - М., 1993.
15. Драч Г. В. Рождение античной философии и начало антропологической проблематики. – М., 2003.
16. Дюмон Ж.-П. Античная философия. – М., 2006.
17. Житомирский С.В. Античная астрономия и орфизм. – М., 2001.
18. Кессиди Ф.Х. От мифа к логосу. - М., 1972.
19. Кондзьолка В. В. Нариси історії античної філософії. – Львів, 1993.
20. Лосев А.Ф. История античной эстетики. Аристотель и поздняя классика. - М., 1975.
21. Лосев А.Ф. История античной эстетики. Высокая классика. - М., 1974.
22. Лосев А.Ф. История античной эстетики. Поздний эллинизм. - М., 1980.
23. Лосев А.Ф. История античной эстетики. Ранний эллинизм. - М., 1979.
24. Лосев А.Ф. История античной эстетики. Ранняя классика. - М., 1963.
25. Лосев А.Ф. Эрос у Платона // Философия, мифология, культура. - М., 1991.
26. Луканин Р.К. «Органон» Аристотеля. - М., 1984.
27. Маковельский А.О. Древнегреческие атомисты. - Баку, 1946.
28. Материалисты Древней Греции. - М., 1955.
29. Михайлова Э.Н. Чанышев А.Н. Ионийская философия. -М., 1966.
30. Нахов И.М. Философия киников. - М., 1982.
31. Нерсесянц В.С. Сократ. - М., 1977.
32. Ортега-и-Гассет Х. Возникновение философии // Что такое философия? - М., 1991.
33. Платон и его эпоха. - М., 1979.
34. Рожанский И.Д. Анаксагор. У истоков античной науки. - М., 1971.
35. Рожанский И.Д. История естествознания в эпоху эллинизма и Римской империи. - М., 1988.
36. Сенека. Моральні листи до Луцілія. – К., 1996.
37. Соловьев В.С. Жизненная драма Платона // Соч.: В 2-х т. - М., 1990. - Т. 2. - С. 582-626.
38. Степанова А.С. Философия древней Стои. — СПб., 1995.

39. Ханин Д.М. Искусство как деятельность в эстетике Аристотеля. - М., 1986.
40. Хюбнер К. Истина мифа. – М., 1996.
41. Чанышев А.Н. Курс лекций по древней философии. - М., 1981.
42. Шейнман-Топштейн С.Я. Платон и ведийская философия. - М., 1978.
43. Эмпедокл. Очищения: Фрагменты из поэмы // Семушкин А.В. Эмпедокл. - М., 1985.
44. Якубанис Г. Эмпедокл: философ, врач и чародей // Гельдерлин Ф. Смерть Эмпедокла. - К., 1994.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Вопросы Философии <http://www.logic.ru/Russian/vf/index.html>
2. Логос <http://www.ruthenia.ru/logos/>
3. Центр антиковедения Санкт-Петербургского Государственного университета <http://www.centant.pu.ru/> Perseus Digital Library <http://www.perseus.tufts.edu/hopper/> The Stoa Consortium for Electronic Publication in the Humanities <http://www.stoa.org/about>
4. Теоретический журнал Credo New <http://www.orenburg.ru/culture/credo/>
5. Minerva - An Internet Journal of Philosophy / ed. Stephen Thornton, Ph.D. <http://www.ul.ie/~philos/vol8/index.html>
6. Stoic Voice Journal <http://www.geocities.com/stoicvoice> Архив: <http://www.geocities.com/stoicvoice/back.htm>
7. Каталог посилань на ресурси Інтернет «Навчальні дисципліни» – Сайт http://library.vspu.edu.ua/html/posilan_disciplini.html
8. Електронний каталог наукової бібліотеки НАКККіМ Ресурс: http://library.nakkkim.edu.ua:8080/libr/TopicDescription?topic_id=438
9. Стенфордська філософська енциклопедія: переклади вибраних статей. – Режим доступу: <http://www.philosophy.ru/ru/phil/iphras/library/ruspaper/KEZIN1.htm>